

Trafikförvaltningen
Investeringsprojekt IP

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12

Ärende
TN 2025-0367

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jon Sundh
070-786 18 51
Jon.sundh@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-02-18

Förnyat genomförandebeslut avseende Roslagsbanan - Ny likriktarstation Universitetet

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

1. Inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027–2035 beslutas att förnya genomförandefasen avseende objekt "Roslagsbanan - Ny likriktarstation Universitetet " med en total budget om 98,6 miljoner kronor varav 98,6 miljoner kronor avser investeringsutgift.
2. Tidsramen gällande objekt Roslagsbanan – Ny likriktarstation Universitetet justeras till avslut 2030-12-31.
3. Förvaltningschefen på trafikförvaltningen ges i uppdrag att inom ramen för i beslutspunkt 1 angiven investeringsutgift genomföra erforderliga upphandlingar, inklusive att fastställa upphandlingsdokument, fatta beslut om tilldelning eller avbrytande, teckna upphandlingskontrakt och överlåta kontraktet till AB Storstockholms Lokaltrafik, samt förvalta kontrakten varvid ändringar och tillägg till kontrakten ska beslutas enligt gällande beslutsordning.
4. Objektets namn ändras från "Roslagsbanan - Ny likriktarstation Universitetet" till "Roslagsbanan - Ny likriktarstation Experimentalfältet 501816".

Förslag och motivering

Sammanfattning

Det finns sedan 2017 ett gällande genomförandebeslut om att uppföra en ny likriktarstation. Förutsättningarna för objektet har dock förändrats sedan dess, bland annat avseende lokalisering, tekniska krav och anslutningar till övriga elkraftssystem. Det tidigare beslutet omfattar inte nödvändiga utgifter för markåtkomst, projektering, avtal, servitut, tillfartsväg eller utökade effektkrav.

Det förnyade genomförandebeslutet krävs för att säkerställa tillräcklig elkraftskapacitet på Roslagsbanan. Den nya likriktarstationen är en förutsättning för att upprätthålla driftsäker trafik med nya tågtypen X15p och för att möjliggöra framtida utbyggnad av Roslagsbanan till city.

Utifrån det föreslås ett förnyat genomförandebeslut för likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet med en ny budget om 98,6 miljoner kronor och ny tidsram.

Bakgrund

2017-05-22 fattades ett genomförandebeslut av avdelningschef för trafikavdelningen, SL 2016-0571, avseende byggnation av en ny likriktarstation till slutet av år 2020 för att klara det ökade behovet av elkraftsförsörjning till följd av nya dubbelspår och nya fordon på Roslagsbanan.

Genomförandebeslutet hade en budgetram på 29 miljoner kronor. I den ekonomiska kalkylen för budgetramen ingick endast utgiften för själva entreprenaden men flera utgiftsposter saknades som till exempel lokaliseringsutredning, projektering, projektorganisation, avtalshantering, servitut, ÄTA-kostnader, utrymme för ekonomisk osäkerhet, utgift för anläggande av ny väg samt index.

När det tidigare genomförandebeslutet fattades fanns det heller ingen mark säkrad för den nya likriktarstationen.

Efter flera omtag och utredningar (6–7 år) för att hitta en placering för den nya likriktarstationen har en lämplig lokalisering strax söder om station Universitetet hittats i samråd med Kungliga Djurgårdsförvaltningen. Placeringen ligger på mark som ägs av Statens fastighetsverk och disponeras av Kungliga Djurgårdsförvaltningen genom den enskilda kungliga

dispositionsrätten. Det finns en undertecknad avsiktsförklaring från april 2025 mellan trafikförvaltningen och Kungliga Djurgårdsförvaltningen för att bygga en ny huskropp på denna plats i vilken en likriktarstation (detta objekt) samt en fördelningsstation (objekt Roslagsbanan Elkraft – Ersättning X10p, TN 2025-0629) inryms. Arbete med ett genomförandeavtal med Kungliga Djurgårdsförvaltningen och avtal om fastighetsreglering med Kungliga Djurgårdsförvaltningen och Statens fastighetsverk pågår.

Då förutsättningarna har förändrats i tid och kostnad mot de förutsättningar som låg till grund för tidigare genomförandebeslut krävs ett förnyat genomförandebeslut. I det förnyade genomförandebeslutet beaktas även den planerade utbyggnaden Roslagsbanan till city samt ökade effektkrav enligt kraftutredningar för Roslagsbanan.

Sedan genomförandebeslutet fattades 2017 så har förutsättningarna förändrats med avseende på material- och timpriser på grund av pandemin (Covid-19), krig i Europa och hög inflation. Dessa faktorer har drivit upp prisbilden.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det tidigare genomförandebeslutet från 2017 inte omfattar de krav och förutsättningar som nu behöver beaktas vid byggandet av en ny likriktarstation, därför har budget och tidplan setts över och inarbetats i detta förnyade genomförandebeslut avseende "Roslagsbanan - Ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet" (detta beslut).

Åtgärdsvals- och investeringsprocess (ÅIP) är tillgodosett genom att lokaliseringstudering är genomförd och avsiktsförklaring avseende byggnaden är undertecknad. Vidare har systemhandling tagits fram och är underlag till kalkylen för objektet.

Överväganden och motivering

Trafiknämnden föreslås besluta om förnyat genomförandebeslut för ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet till en justerad budget om 98,6 miljoner kronor inklusive index. Detta för att klara de krav som redan nu finns på Roslagsbanans kraftförsörjning med utbyggda dubbelspår och de ökade effektbehov som kommer med nya tåg X15p samt kommande byggnation av Roslagsbanan till city.

Teoretiska elkraftanalyser visar att Roslagsbanans elkraftsystem redan är hårt belastat. De nya X15p-fordonen, som successivt ersätter dagens X10p, har förbättrade egenskaper i form av lägre ljudnivå, högre hastighet och ökad kapacitet för resenärer. Dessa förbättringar medför dock en högre energiförbrukning.

I takt med att fler X15p-fordon tas i trafik ökar risken för att effektuttaget når det befintliga kapacitetstaket. Utan förstärkningar av elförsörjningen kan detta medföra behov av trafikrestriktioner, såsom reducerat antal avgångar eller begränsningar i acceleration och hastighet. En sådan utveckling skulle försvåra genomförandet av det planerade trafikupplägget och medföra längre restider för resenärerna. Därtill finns risk för ökat anläggnings slitage och högre felfrekvens till följd av den ökade belastningen på elkraftsystemet.

Vidare har det tidigare genomförandebeslutet inte inkluderat kostnaden för ny väg som behöver byggas fram till likriktarstationen enligt den placering som nu hittats gemensamt med Kungliga Djurgårdsförvaltningen. Även bron vid Universitet behöver utredas avseende bärighet för byggtrafik, vilket också är en tillkommande utgift.

Förutsättningar för kravställning på likriktarstationen har också förändrats kopplat till ökade effektkrav när nya fordon X15p börjat trafikera banan samt byggnationen av Roslagsbanan till city som ytterligare kommer påverka behovet av mer elkraft för tågdriften.

Systemhandling eller motsvarande

Det finns en framtagen systemhandling som ligger till grund för detta förnyade genomförandebeslut och som är objektets kravbaseline.

Investerings avgränsningar

Detta förnyade genomförandebeslut för ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet inkluderar inte arbeten enligt nedan:

- Inkommande kraft 33kV kabelförband till likriktarstation Experimentalfältet. (Bekostas och utförs av objekt Roslagsbanan Elkraft – Ersättning X10p, TN 2025-0629)

- Byggnadsdelar och elkomponenter för ny fördelningsstation i anslutning till ny likriktarstation Experimentalfältet. (Bekostas av objekt Roslagsbanan Elkraft – Ersättning X10p, TN 2025-0629)
- BEST-arbeten för anslutning av likriktarstation Experimentalfältet mot kontaktledning och spår. (Bekostas och utförs av objekt Roslagsbanan Elkraft – Ersättning X10p, TN 2025-0629)
- Inga arbeten på bron vid station Universitetet. (Hanteras med separat genomförandebeslut om utredningen visar att åtgärd på bron krävs för att klara byggtransporter för ny likriktarstation Universitet/Experimentalfältet)

Hållbarhetsinriktning

Objektet syftar till att kapacitetsförstärka Roslagsbanans elkraftssystem för att möta upp mot den trafikökning som har möjliggjorts genom nya dubbelspår och nya fordon. Den nya likriktarstationen medför därmed positiva konsekvenser för hållbarhet och miljön genom att fler kan välja att resa klimatsmart.

Likriktarstationen ska byggas i Kungliga nationalstadsparken och stor vikt läggs på att utforma och gestalta likriktarstationen så att den harmonierar med omgivningen och de höga kultur- och naturmiljövärden som finns i området. Byggnadens gestaltning har tagit inspiration från byggnader i närområdet som Kungliga Vetenskapsakademien i kombination med arkitektoniska detaljer från Mörbydepån. Ängsytor ska anläggas på taket och kring byggnaden vilket gynnar biologisk mångfald. Vidare kommer den invasiva arten jätteloka att bekämpas i samband med objektets genomförande eftersom anslutningsväg och etableringsyta anläggs i områden där jätteloka är ett problem. Detta är en positiv effekt av genomförandet.

Negativa konsekvenser för miljön fås av att byggnaden innebär ett markanspråk. Markanspråket sker dock i en begränsad och inklämd del av Kungliga nationalstadsparken på en yta med låga naturvärden. I området dumpas det avfall och platsen kan idag upplevas som otrygg. Förhoppningen är att objektet ska göra att området blir mer tilltalande genom den vackra byggnaden och att området upplevs som tryggare och mer ”uppstädat”. Förstärkning av värden på platsen och kompensation sker genom att äldre träd friställs genom gallring, att jätteloka bekämpas, diken rensas och att artrika ängsmiljöer tillförs på tak och mark.

Trafikförvaltningen
Investeringsprojekt IP

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12

Ärende
TN 2025-0367

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Tidplan

Objektets genomförande startade 2017 och skulle enligt tidigare genomförandebeslut varit klart 2020-12-31. I den uppdaterade tidplanen för det förnyade genomförandebeslutet beräknas objektet stängas 2030-12-31.

Tidplan ny Likriktarstation Experimentalfältet	2025				2026				2027				2028				2029				2030				2031			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Förstudie/godkänd systemhandling																												
Förnyat genomförandebeslut 18/2-26																												
Projektering Upphandlingsdokumentation UD																												
Genomförandeval och fastighetsreglering																												
Bygglövsprocess																												
Upphandling																												
Entreprenad förberedande arbeten och mark/återställande arbeten																												
Entreprenad Likriktarstation																												
Överlämning och stängning av projekt																												

Överlämningsstrategi

Överlämning av objektet ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet till trafikförvaltningens teknikavdelning kommer att genomföras i enlighet med objektets överlämningsplan.

Riskanalys

Risker och/eller konsekvenser med anledning av att beslutet fattas

Beslutet medför risker med konsekvenser för trafikförvaltningens förmåga att utföra sitt uppdrag eller nå sina övergripande mål såväl i den löpande driften som i investeringsverksamheten. Risker med följande konsekvenser har identifierats:

Risker med konsekvenser för leverans eller funktion och därmed kund- och resenärspåverkan

Ja ☒

Nej ☐

Risker med konsekvenser för regelefterlevnad och effektivitet

Ja ☐

Nej ☒

Risker ekonomiska konsekvenser

Ja ☒

Nej ☐

Trafikförvaltningen
Investeringsprojekt IP

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12

Ärende
TN 2025-0367

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Risker med säkerhetskonsekvenser

(trafiksäkerhet, informationssäkerhet, IT-säkerhet, säkerhetsskydd¹, fysisk säkerhet (verksamhetsskydd/security), brandsäkerhet eller civil beredskap²)

Ja ☐

Nej ☒

Risker med konsekvenser för miljö, liv och hälsa

Ja ☐

Nej ☒

Risker med sociala konsekvenser

Ja ☐

Nej ☒

Risker med konsekvenser för förvaltningens varumärke och förtroende

Ja ☒

Nej ☐

Beskrivning av riskerna samt bedömning av förmåga till hantering

Risk 1) Risk med ekonomisk konsekvens, funktion och konsekvens för förvaltningens varumärke.

Riskbeskrivning

Om beslut om att inleda genomförandefasen för del av omfattningen ej fattas i regionfullmäktige i mars 2026 för objekt "Förnyat planeringsbeslut avseende Roslagsbanan Elkraft - ersättning X10p, TN 2025-0629" innebär det att ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet inte kommer att förses med inkommande kraft från 33 kV-nätet och att likriktarstationen inte heller kommer att anslutas mot kontaktledningen och spåren på Roslagsbanan. Detta på grund av att dessa delar ingår i den anslutande beslutsprocessen. Konsekvenser blir i så fall att likriktarstation Universitet/Experimentalfältet inte kan tas i drift och det i sin tur får en påverkan på trafikeringen på Roslagsbanan.

¹ Dokumenteras i särskild ordning

² Dokumenteras i särskild ordning

Riskbedömning

Risken för att beslut inte godkänns i den anslutande processen bedöms som låg.

Förmåga att hantera identifierad risk

Om denna risk faller ut kan detta hanteras genom ett förnyat genomförandebeslut för likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet där denna omfattning i så fall inkluderas i objektet.

Risk 2) Risk med ekonomisk konsekvens.Riskbeskrivning

Upphandlingsrisk, begränsat antal leverantörer och låg konkurrens på marknaden. Det råder begränsad konkurrens på marknaden som kan leda till höga anbud eller i värsta fall inga anbud.

Riskbedömning

Det finns endast ett fåtal aktörer på marknaden vilket kan medföra få anbud, höga anbud och värsta fall inga anbud. Om inga anbud inkommer så leder det till förseningar och då även fördyringar i och med att upphandlingen måste göras om alternativt att direktupphandling av leverantör behöver genomföras.

Förmåga att hantera identifierad risk

Risken är välkänd sedan tidigare upphandlingar av likriktarstationer och hanteras genom att informera leverantörer om kommande upphandling och genom att dela upp entreprenader så att det ska bli attraktivt för leverantörer att lämna anbud.

Ekonomisk osäkerhet

Den ekonomiska osäkerheten omfattar total mängd risk vilket har inkluderats inom ramen för investeringsbeslutet.

Den ekonomiska osäkerheten uppgår till 7,35 miljoner kronor och är beräknad som ett riskpåslag om 10 % av den totala kostnaden för investeringen.

Avgränsning av ekonomiska risker som vi har under bevakning

Kända risker som objektet har under bevakning men inte tagit höjd för inom den ekonomiska osäkerheten.

- 1) Oklarheter kopplade till bron vid station Universitet. Detta är den enda vägen för byggtrafiken att ta sig till platsen där likriktarstation ska byggas. Det är oklart vilken status det är på bron då den inte besiktats på många år. Det är statens fastighetsverk som äger bron, vilket gör att trafikförvaltningen inte har rådighet över bron. Det är även oklart vilka laster som bron klarar. Detta kan påverka möjligheten att köra byggtrafiken över bron.
- 2) Genomförandeavtalet med Kungliga Djurgårdsförvaltningen signeras inte på grund av att parterna ej är överens om innehållet och villkoren i avtalet. Detta kommer i så fall leda till att en ny placering för likriktarstation behöver utredas och ny överenskommelse med markägare behöver avtalas. Det finns i dagsläget en avsiktsförklaring signerad mellan trafikförvaltningen och Kungliga Djurgårdsförvaltningen så förutsättning för att komma överens mellan parterna i ett genomförandeavtal är goda. Men om avtalet inte kan accepteras av båda parter så kommer det leda till ny lokaliseringsutredning med förseningar och ökade kostnader som konsekvens.

Risker och/eller konsekvenser med anledning av att beslutet inte fattas

Riskbeskrivning risk med konsekvenser för funktion/tågdriften

Om förnyat genomförandebeslut inte fattas kan inte den planerade likriktarstationen byggas vilket är en förutsättning för att klara den planerade tågdriften på denna del av Roslagsbanan och minimera risken för störningar kopplat till brister i kraftförsörjningen. Kraftförsörjningen är redan i dagsläget i behov av att förstärkas. För varje nytt fordon X15p som tas i trafik på Roslagsbanan belastas kraftförsörjningen ytterligare och kapaciteten ligger redan idag nära bristningsgränsen.

Riskbedömning

Om beslut i ärendet inte tas kan inte likriktarstationen byggas vilket kommer att leda till störningar på Roslagbanan framöver. Senare när Roslagbanan till city byggs ökar behovet av denna likriktarstation ytterligare.

Förmåga att hantera identifierade risker

Om beslut inte fattas avseende objektet blir konsekvensen att det blir en begränsning av hur många nya tåg av typen X15p som kan tas i drift innan kraftförsörjningen på denna del av Roslagbanan når sin maxkapacitet. Vidare innebär det att tågtrafiken inte kan gå enligt tänkt tidtabell och trafiken i stället måste glesas ut.

Riskbeskrivning risk med konsekvenser för förvaltningens varumärke och förtroende

Riskbedömning

Om förnyat genomförandebeslut inte fattas kan inte likriktarstationen byggas vilket kommer leda till störningar på Roslagbanan framöver. Detta kommer i sin tur att påverka resenärerna avseende restider och det riskerar att påverka SL:s varumärke negativt.

Förmåga att hantera identifierade risker

Risken hanteras genom informationsinsatser till resenärerna så de kan planera för färre avgångar och längre restider på Roslagbanan.

Kvantifierade effektmål

Projektet startade innan nuvarande investeringsriktlinje började gälla (2020). Dåvarande investeringsstrategi hade andra krav och en annan investeringsprocess jämfört med nuvarande Åtgärdsval- och Investeringsprocess. Enligt tidigare investeringsstrategi fanns inga krav att ta fram effektmål. Det gör att objektet inte har formulerat effektmål, indikatorer eller effektrealiseringstid under den fas som idag motsvarar åtgärdsvalsfasen och finns därför inte att redovisa.

Ekonomiskt beslutsunderlag

Detta förnyade genomförandebeslut medför en justering av investeringsutgiften för objektet från tidigare genomförandebeslut om 29 miljoner kronor till en ny investeringsutgift om 98,6 miljoner kronor inklusive index.

Utgiftsökningen för objektet uppgår till 69,6 miljoner kronor jämfört med det ursprungliga genomförandebeslutet. För att hantera denna ökning görs omprioriteringar inom ramen för det löpande utbytet och underhållet av likriktarstationer i investeringsplanen 2026–2035, vilket innebär att andra planerade åtgärder kan behöva skjutas upp eller reduceras.

Omprioriteringen medför en minskning av investeringsbudgeten för vidmakthållande av befintlig anläggning. Justeringen möjliggörs genom en ändrad prioritering av planerade insatser inom den löpande förvaltningsplaneringen för berörda områden. Eftersom dessa åtgärder i nuläget endast är planerade och ännu ej beslutade inom ramen för trafikförvaltningens budget för ospecificerade ersättningsinvesteringar, kan specifika åtgärder inte anges i detta skede. Eventuellt kan omprioriteringen påverka andra trafikslag eller anläggningar.

Upparbetade medel i genomförandefasen till och med oktober 2025 uppgår till 9,41 miljoner kronor.

I investeringsplanen för år 2026–2035 har investeringsobjekt Roslagsbanan – Ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet tagits upp till ett totalt belopp om 55 miljoner kronor, vilket är 26 miljoner kronor högre än beslutad budgetram. Detta förnyade genomförandebeslut innefattar ytterligare en ökning om 43,6 miljoner kronor, vilket innebär en total budget som är 69,6 miljoner kronor högre än beslutad budgetram.

Den ekonomiska osäkerheten uppgår till 7,35 miljoner kronor.

Detta beslut är inte föremål för medfinansiering.

Den totala driftkostnaden för Ny likriktarstation Universitetet/Experimentalfältet efter genomförande beräknas att över en 20 års period uppgå till 112 mkr miljoner kronor inklusive index. 76 miljoner kronor avser avskrivningar och 35 miljoner kronor räntekostnader.

Trafikförvaltningen
Investeringsprojekt IP

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-01-12

Ärende
TN 2025-0367

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Påverkan förvaltning för utbyggd tunnelbana

Beslutet har ingen påverkan på Förvaltning för utbyggd tunnelbana, FUT.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande
- Genomförandebeslut Ny likriktarstation Albano
- Avsiktsförklaring avseende likriktarstation invid Roslagsbanan vid station Universitetet

Skickas till

-

Erik Norling
Förvaltningschef
trafikförvaltningen

Jon Sundh
Avdelningschef Teknikavdelningen